

Dzieje parafii i kościoła pod wezwaniem Znalezienia Krzyża Świętego w Małym Płocku, Folia Ecclesiastica Pultoviensia, t. 6, red. M. Przytocka, Wyd. SPES, Mały Płock 2013, ss. 455.

Przedstawiane opracowanie to kolejny tom poświęcony mało znanym dziejom parafii północno-wschodniego Mazowsza. Jego tytuł nie oddaje w pełni zawartości. Praca składa się bowiem z sześciu części, z których części I i II poświęcone są dziejom Małego Płocka, siedzibie parafii i gminy, od wczesnego średniowiecza po współczesność. W części I odnajdziemy artykuły omawiające najstarsze dzieje Małego Płocka (E. Kowalczyk-Heyman), następnie jego dzieje późnośredniowieczne (K. Pacuski) i nowożytne po dwudziestolecie międzywojenne (M. Przytocka). Uzupełniają je wypowiedzi ukazujące szczegółowe zagadnienia, takie jak dzieje szkoły parafialnej i szpitala parafialnego (M. Przytocka), szkolnictwa w tej wsi i okolicy (M. Bogdański) i postaci jednego z nauczycieli tutejszej szkoły — Ignacego Antoniego Potocznego (M. Żelazna).

Część II to dzieje wsi i ludności w tutejszej parafii i gminie. Rozpoczyna ją artykuł o dziejach parafii (M. Przytocka), następnie omówiono występujące na jej obszarze nazwy miejscowe (E. Kowalczyk-Heyman) i początki osadnictwa późnośredniowiecznego (K. Pacuski). Kolejne dwie wypowiedzi poświęcono witykom, czyli członkom dozoru kościelnego i rad parafialnych (M. Przytocka) oraz Zofii Kossak, związanej rodzinnie z ziemią łomżyńską (M. Żelazna).

Kolejne cztery części wypełniają artykuły dotyczące kościoła parafialnego w Małym Płocku, jego wystroju, wyposażenia, fundacji, bractw, uposażenia i cmentarzy, kaplicy pod wezwaniem św. Trójcy i kościoła w Kątach (M. Przytocka). Osobno omówiono tutejsze organy (W.Z. Łyjak). W ostatniej części przedstawiono postaci plebanów, wikariuszy i proboszczów (K. Pacuski i M. Przytocka), a kończy ją biografia ks. Tadeusza Szymona Ciborowskiego (M. Żelazna).

Lekturę poszczególnych rozdziałów ułatwiają dołączone do publikacji aneksy, bibliografia wykorzystanych źródeł i opracowań, indeks osób oraz ilustracje.

Elżbieta Kowalczyk-Heyman